

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3039/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.20.263/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszában a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.20.263/2019/6. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Nyíregyházi Járásbíróság 7.P.20.577/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, M) cikk (2) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, 25. cikk (1) és (3) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét, II. cikkét, XV. cikk (1)–(2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege, hogy a felperes jogelődje 2011. április 19-én ingatlanfelújítási kölcsönszerződés alapján 1.400.000 forint kölcsönt nyújtott az indítványozó részére. Az indítványozó a kölcsönszerződésben kijelentette, hogy a szerződésnek, a bank Hirdetményeinek, Általános és Hitel Üzletszabályzatának feltételeit megismerte, azt magára nézve kötelező érvényűnek tekintette, továbbá, hogy ezeket a szerződés aláírásakor átvette. Mivel az indítványozó nem tett eleget a szerződésből eredő visszafizetési kötelezettségének, a felperes jogelődje 2013. február 19-én a kölcsönszerződést felmondta. A felperes jogelődje 2014-ben követelését a felperesre engedményezte. Mivel az indítványozó visszafizetési kötelezettségének továbbra sem tett eleget, a felperes 2018. január 30-án az alperessel szemben fizetési meghagyást bocsátott ki. Az indítványozó ellentmondása folytán az eljárás perré alakult. Az indítványozó kérte a felperes keresetének elutasítását egyrészt arra hivatkozással, hogy a felperes követelése elévült, másrészt a szerződés érvényesen, írásban nem jött létre, mivel az nem felel meg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 210. §-ában és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 217. §-ában foglaltaknak. Kifogásolta, hogy az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, vitatta továbbá a felperes követelésének összecszerúságát.
- [3] Az első fokon eljáró Nyíregyházi Járásbíróság kötelezte az indítványozót, hogy fizessen meg a felperesnek 1.116.449 forint tőkét és ennek késedelmi kamatát.
- [4] A bíróság megállapította, hogy a kölcsönszerződést az indítványozó aláírta, ez alapján a felperes jogelődje a kölcsönösszeget az indítványozó részére folyósította, illetve az indítványozó ezt követően törlesztőrészletfizetési kötelezettségének egy ideig eleget tett. A bíróság álláspontja szerint a szerződés létrejött, így az indítványozó a szerződés létre nem jöttére alapított hivatkozása megalapozatlan.
- [5] Az indítványozó a szerződésen – melyet két tanú előtt írt alá – olyan nyilatkozatot tett, hogy a szerződésnek, a bank Hirdetményeinek, Általános és Hitel Üzletszabályzatának feltételeit megismerte, ezeket átvette, így az abban foglaltakat a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében elfogadta. Erre tekintettel azon hivatkozása, hogy ezek a szerződés részévé nem váltak, szintén megalapozatlanok.
- [6] A szerződés tartalmazta a kölcsön összegét, a futamidőt, a havi törlesztőrészletet, a kezelési költséget, az éves ügyleti kamatlábat, a THM-et, a törlesztőrészletek esedékességének napját. Így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a)–e) pontjaiban foglalt kötelező tartalmi elemeket tartalmazta. Erre tekintettel a kölcsönszerződés nem tekinthető érvénytelennek. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy nem számolta el a felperes jogelődje, hogy az egyszeri kezelési költséget (70.000 forintot) ő megfizette. A bíróság megállapította, hogy ez a szerződés szerint a hitelösszegeből került levonásra, azaz az indítványozó ezt az összeget nem fizette meg, hanem ennyivel kevesebb került részére folyósításra, így az indítványozó erre vonatkozó, a felperes követelését összecszerúságában vitató hivatkozása sem állja meg a helyét.

- [7] A bíróság az eljárás során tájékoztatta a feleket, hogy az indítványozót terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes jogelődje által alkalmazott kamatszámítás tisztességtelen, mely igazságügyi szakértő igénybevételével lett volna tisztázható, az indítványozó azonban szakértő kirendelését nem kérte, erre tekintettel ezen tényállításának bizonyíthatatlansága az ő terhére esik.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az indítványozó fellebbezést nyújtott be. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [9] A bíróság megállapította, hogy az indítványozó fellebbezésében – tartalma szerint értékelve azt – túlnyomórészt anyagi jogi felülbírálatot kért, a bizonyítási kötelezettségről tájékoztatással kapcsolatban eljárásjogi felülbírálatot. Ennek megfelelően a jogszabály tiltó rendelkezése alapján nem vizsgálhatta az indítványozó fellebbezésében írt újabb tényeket és újabb jogi érveket.
- [10] A törvényszék a fellebbezés elbírálható részével kapcsolatban elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság eljárási jogszabályt sértett-e a fellebbezésben előadott okokból, és ennek során megállapította, hogy az indítványozó fellebbezése az eljárásjogi felülbírálat körében alaptalan.
- [11] Az indítványozó kizárólag olyan okból tartotta tévesnek az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített – a kamatszámítás tisztességtelenségének vizsgálata igazságügyi szakértő perbe való bevezetésével tisztázható – bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatást, mely okra, tényre az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott. A fellebbezésben előadottak így a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 373. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárásban nem vizsgálhatók.
- [12] Ezt követően a törvényszék anyagi jogi felülbírálat jogkörében eljárva elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság döntése megalapozott-e a követelés elévülése tekintetében. A törvényszék rámutatott arra, hogy a felperes jogelődjétől származó teljesítésre felszólítás, a szerződés felmondása 2013. február 22-én az indítványozó részére kézbesítésre került, annak tartalmát megismerte, a felszólítás ezáltal hatályosnak tekinthető, ami az elévülést megszakította. Alaptalanul hivatkozott továbbá az indítványozó arra, hogy tévesen szerepelteti az ítélet a fizetési meghagyás kézbesítésére vonatkozóan a 2018. február 15-i dátumot, ugyanis a tértivevény igazolja, hogy az indítványozó ebben az időpontban vette át a fizetési meghagyást. A fizetési meghagyás tartalmával kapcsolatos fellebbezési érvelés is alaptalan, az a tartalma alapján is alkalmas az elévülés megszakítására. 2013. február 22-től a fizetési meghagyás indítványozó részére 2018. február 15-én történt kézbesítéséig nem telt el az öt év elévülési idő. Az elsőfokú bíróság megalapozottan döntött továbbá arról is, hogy az ingatlanfelújítási kölcsönszerződés létrejött.
- [13] Az indítványozó a tárgyalás berekesztéséig a szerződéskötés körülményeivel kapcsolatosan annyit adott elő, hogy nem találkozott a hitelező nevében a szerződést aláíró személyekkel, ezért nem jött létre írásban a szerződés. Ahogy az elsőfokú bíróság utalt rá, az indítványozó aláírta a szerződést, a hitelező folyósította részére a kölcsön összegét, amit mint adós egy ideig törlesztett is. Az indítványozó állításával ellentétben a kölcsönszerződést a felperes képviselői aláírták; nem szükségszerű, hogy azt az adós és a hitelező egymás jelenlétében írják alá, a szerződés a dátum napján írásban megkötöttnek minősül, így nem sérült a Ptk. 217. §-a és a Hpt. 210. § (1) bekezdése az írásbeliséggel kapcsolatban. Abban a vonatkozásban is megalapozott az elsőfokú bíróság döntése, hogy az Általános és Hitel Üzletszabályzat feltételei a szerződés részévé váltak, azok megismerésének és átvételének tényét a szerződés aláírásával az indítványozó elismerte.
- [14] A fellebbezésnek a szerződés fénymásolt aláírásával kapcsolatos kifogása sem megalapozott. A bírósági iratok között azért fénymásolt aláírás ugyanis a kölcsönszerződés, mert a Pp. 613. § (4) bekezdése alapján a bíróság az elektronikus úton benyújtott keresetlevél jogszabályban meghatározott módon készített papír alapú másolatát kézbesíti az indítványozó részére.
- [15] Az elsőfokú bíróság a 70.000 forint egyszeri kezelési költséggel kapcsolatban is kellő és elégséges mértékben megindokolta az ítéletet. Ahogy az indítványozó is írta, azt elszámolták a kölcsönbe, ezzel az összeggel szállította le a keresetét a felperes.
- [16] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozott okból a bizonyítási kötelezettségről történő tájékoztatással kapcsolatban eljárási szabályt nem sértett meg, és olyan anyagi jogszabálysértés sem történt, amely az ítélet hatályon kívül helyezésére vagy megváltoztatására adna alapot.
- [17] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.20.263/2019/6. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Nyíregyházi Járásbíróság 7.P.20.577/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, M) cikk

- (2) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, 25. cikk (1) és (3) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét, II. cikkét, XV. cikk (1)–(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [18] Az indítványozó azt sérelmezte, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyták a Pp., a Hpt.-t, a fogyasztóvédelemre vonatkozó haza és uniós jogszabályokat és bírói gyakorlatot, így a szerződés semmisségét, fogyasztói jellegét, az ÁSZF tisztességtelenségét nem állapították meg. A bíróságok a jogszabályokkal ellentétesen indokolták meg döntéseiket, jogértelmezésük *contra legem*. A bíróságok a fordított bizonyítási teher mellőzésével megsértették az emberi méltósághoz való jogát, figyelmen kívül hagyták, hogy jogi képviselő nélkül jár el, ami által többletjogok illetik meg, így szükség van személyes meghallgatására, a bizonyítással kapcsolatos tájékoztatásra. A bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, az ellenkérelmében és a fellebbezésében foglaltakat nem bíralták el. A bíróságok a fogyasztóvédelmi szabályokkal ellentétes döntéseket hoztak, jogértelmezésük és jogalkalmazásuk önkényes.
- [19] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.20.263/2019/6. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be, jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [21] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseiként jelölte meg – többek között – a B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, M) cikk (2) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, 25. cikk (1) és (3) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani [3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]]. Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható. Az Alkotmánybíróság továbbá megállapította, hogy az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése, M) cikk (2) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, 25. cikk (1) és (3) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése és 28. cikke nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Így e panaszelemek befogadására – a törvényi feltételek hiányában – nincs lehetőség [3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3177/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [23]; 3003/2017. (II. 1.) AB határozat, Indokolás [22]].
- [23] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az e) pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert nem tartalmaz az Alaptörvény II. cikkével, XV. cikk (1)–(2) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érdemben elbírálható érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezeket az Alaptörvényben biztosított jogokat. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot.
- [24] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [25] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikké (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési

tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, jogértelmezésének, valamint jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.

- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, az eljáró bíróságok határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [28] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [29] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1346/2019.

• • •